

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT (CIRCULACIÓ I ESTACIONAMENT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 9 d'octubre de 2024, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat amb una multa de trànsit basada en una fotografia en què només es veia la matrícula, però no el model del vehicle.

En concret exposava que:

- Es tractava d'una infracció per no respectar les restriccions de la zona de baixes emissions. Negava que hi circulés amb aquest vehicle en la data i l'hora de la suposada infracció (22 d'abril de 2024, 19.27 hores), ja que aquell dia no va utilitzar el cotxe.
- La fotografia que li van enviar era d'una qualitat deficient, atès que era molt fosca. Sí que es podia apreciar la matrícula, però no el vehicle ni res més que servís per demostrar la realitat dels fets, com seria la marca, el model i el color.
- Va interposar un recurs, però no li han respost. En canvi, sí que va rebre una provisió de constrenyiment.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Institut Municipal d'Hisenda** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 11 d'octubre de 2024 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 22 de novembre de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa la tramitació donada a l'expedient.

CONSIDERACIONS

1. Normativa municipal sobre la zona de baixes emissions (ZBE)

Atesa la correlació contrastada entre el trànsit motoritzat i la contaminació atmosfèrica¹, l'1 de gener de 2020 es va activar la zona de baixes emissions² de les rondes de Barcelona.

La ZBE de Barcelona és una àrea de més de 95 km² que inclou tot el terme municipal de Barcelona (excepte la Zona Franca industrial i els barris de Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes), els municipis de Sant Adrià de Besòs i l'Hospitalet de Llobregat i part dels municipis d'Esplugues de Llobregat i Cornellà de Llobregat.

Comporta la restricció de circulació dels vehicles més contaminants i s'ha aplicat de manera progressiva a diferents vehicles segons l'etiqueta ambiental de la Direcció General de Trànsit (DGT). Actualment s'aplica a turismes, motos i ciclomotors, furgonetes, camions, autobusos i autocars als quals no correspongui el distintiu ambiental de la DGT.

En tots els casos, la prohibició de circulació s'aplica de 7.00 a 20.00 hores, de dilluns a divendres. Per tant, la circulació és lliure la resta de dies i horaris.

Durant la implementació de les mesures derivades de la ZBE, aquesta Sindicatura ja va dur a terme una **actuació d'ofici**³ per fer un seguiment de les diverses situacions i problemàtiques de les quals havia tingut coneixement. Es va concloure que les restriccions són plenament compatibles amb el dret a la mobilitat o la circulació de les persones, si bé es van identificar àrees de millora, com flexibilitzar o reajustar les mesures a determinades situacions de precarietat o circumstàncies específiques, millorar el servei d'informació i atenció a la ciutadania o impulsar millores per incentivar l'ús del transport públic, entre d'altres.

¹ https://www.who.int/es/health-topics/air-pollution#tab=tab_1

² <https://www.zbe.barcelona/>

³ https://www.sindicaturabarcelona.cat/wp-content/uploads/2021/11/ZBE_CAT.pdf

En aquest punt cal destacar que la normativa és plenament vigent, si bé alguns aspectes van ser objecte d'impugnació, i per això l'Ajuntament va fer canvis en la normativa.

La primera normativa sobre la ZBE de Barcelona va ser l'Ordenança relativa a la restricció de la circulació de determinats vehicles a la ciutat de Barcelona amb l'objectiu de preservar i millorar la qualitat de l'aire, aprovada pel Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona el 20 de desembre de 2019.

Aquesta norma es va impugnar judicialment i finalment es va anul·lar. No obstant això, abans de l'acabament del contenciós anterior, el 27 de gener de 2023, l'Ajuntament va aprovar una nova ordenança en què s'esmenaven alguns aspectes formals, i a més s'hi van introduir millores socials⁴. Aquesta és l'ordenança actualment vigent: Ordenança per la qual es fixen els criteris d'accés, circulació i estacionament de vehicles a la zona de baixes emissions de Barcelona i es promou una mobilitat sense emissions.

Algunes de les millores van ser l'ampliació dels supòsits d'exempció i l'augment fins a 24 dels accessos esporàdics per als vehicles que no tenen etiqueta ambiental, entre d'altres.

2. Les càmeres de control de la ZBE

Aquesta Sindicatura ja ha estudiat prèviament el funcionament de les càmeres de vigilància de la ZBE, i el funcionament és el següent:

- Les càmeres de cada punt de control estan funcionant de manera permanent i capten totes les matrícules de vehicles que circulen per la seva àrea de vigilància. La persona que controla el punt verifica si el vehicle corresponent a cada matrícula disposa d'etiqueta ambiental i, en cas negatiu, comprova que la captació estigui dins l'horari en què el pas del vehicle per la zona és sancionable. És a dir, el sistema de vigilància no és automàtic, sinó que les càmeres registren tota la circulació durant les 24 hores del dia, i és després que una persona controla i visualitza les imatges i engega els procediments sancionadors oportuns.
- No hi ha cap distinció en el funcionament del punt de control del compliment de l'ordenança que estigui vinculat al seu emplaçament.

⁴ <https://ajuntament.barcelona.cat/qualitativa/ca/actualitat-i-recursos/noticies/la-zbe-sactualitza-amb-millores-socials-i-facilitats-per-a-lus-ocasional-dels-vehicles-3-1248547>

- Els rellotges de les càmeres estan sincronitzats. Els punts de control estan sincronitzats amb el servidor central a través del protocol Network Time Protocol (NTP), de manera que tots comparteixen la mateixa hora. El servidor controla els desviaments de tots els punts de control amb una periodicitat d'un minut, aplicant correccions si detecta desviaments superiors a cinc segons.

3. El cas concret i la força probatòria de les fotografies

L'objecte principal de queixa és la mateixa infracció, ja que la interessada nega haver circulat aquell dia. A més, també es queixa de la qualitat deficient de la fotografia.

Respecte de l'**expedient sancionador**, l'informe tècnic de l'Institut Municipal d'Hisenda fa les puntualitzacions següents:

- Aclareix que es tracta de dues multes comeses amb el vehicle de la interessada, i les dues van tenir lloc el dia 22/4/2024, una a les 15.43 hores i l'altra a les 19.27 h. Consta acreditat que aquest vehicle no disposa de distintiu ambiental.

Per tant, es tracta de **dues infraccions independents que es van cometre el mateix dia, en hores diferents i que va registrar la mateixa càmera**. Per això apareix la mateixa adreça com a lloc de la infracció (avinguda Meridiana de Barcelona).

- Les dues notificacions es van entregar en el mateix acte de manera personal a la interessada.
- La tramitació dels expedients va ser diferent:
 - Quant a la segona multa, la interessada va presentar en data 10/6/2024 un escrit d'al·legacions afirmant que no havia circulat per la ZBE a l'hora i lloc indicats. També demanava l'anul·lació de l'expedient perquè la imatge no era clara, excepte la matrícula. Aquestes al·legacions es van desestimar quan es va comprovar que no existia cap error en la identificació del vehicle. La resolució es va notificar a la interessada en data 18/10/2024.
 - Quant a la primera, no consta cap escrit d'al·legacions ni recurs. Es va pagar en data 22/10/2024 en fase executiva de recaptació.

Pel que fa a la força probatòria de les fotografies en què només s'aprecia la matrícula del vehicle, sense poder-ne identificar la marca, ni el model ni el color, l'article 87 del Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei

sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària (LSV) estableix que en les denúncies hi ha de constar la identificació del vehicle amb què s'ha comès la infracció, la identitat del denunciat i la descripció del fet, lloc o tram, data i hora. Per tant, la Llei no exigeix la identificació necessària de marca, el model i el color del vehicle.

En aquest sentit, existeix reiterada jurisprudència que interpreta que la identificació del vehicle que preveu l'esmentat article queda completa amb la possibilitat de llegir amb claredat la matrícula. Per això, només és admissible l'al·legació de defectes en la identificació del vehicle en els casos en què la fotografia sigui molt borrosa i no es pugui identificar clarament la matrícula o aquesta es dedueixi amb molta dificultat. En el cas que ens ocupa, la matrícula del vehicle s'identifica amb tota claredat en les fotografies captades per les càmeres de control de la ZBE.

En vista de tot això, aquesta Sindicatura no observa cap irregularitat en la tramitació de les multes.

No obstant l'anterior, sí que cal admetre que les fotografies adjuntes a les notificacions de les multes són més fosques que d'altres també incloses en l'expedient (les identificades a l'informe com a "imatge ampliada per incorporar a la denúncia"). Com que hi ha altres imatges més clares, aquesta Sindicatura considera que s'hauria guanyat en eficàcia si s'haguessin enviat aquestes altres imatges.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Institut Municipal d'Hisenda ha estat ajustada a dret.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.